

סיורי שישי: בית חנינא אתגרי הפיתוח של שכונה במזרח העיר

רקע

בית חנינא היא שכונה בצפון מזרח ירושלים המשתרעת על כ-6,000 דונם ומתגוררים בה כ-35,000 תושבים. אזורי המגורים העיקריים ממוקמים משני צידי דרך רמאללה וגובלים בשכונת שועפט מדרום, בגבול המוניציפלי ובכביש ירושלים - מודיעין (443) ממערב, באזור התעשייה העירוני עטרות וקלנדיה מצפון, ובבאר ראם הפלסטינית והשכונות נווה יעקב ופסגת זאב ממזרח. בשכונה פועל מנהל קהילתי משותף לבית חנינא ולשועפט המעניק שירותי קהילה, חינוך, תרבות וספורט לתושבי השכונות.

1 | תצפית ארמון המלך: התפתחותה של השכונה לפני ואחרי 1967

שכונת בית חנינא התפתחה ממזרח לגלעין הכפר הקדום, בית חנינא אל בלד. אדמות הכפר בית חנינא השתרעו לפני 1967 על כ-16,000 דונם ורוב תושבי הכפר עבדו בחקלאות. לאחר מלחמת 67, חלק גדול מאדמות הכפר הופקעו להקמת השכונות פסגת זאב, נווה יעקב, רמות, רמת שלמה ואזור תעשייה עטרות. בשנות התשעים עיריית ירושלים הכינה שתי תכניות מתאר לדרום וצפון בית חנינא שאושרו בהתאמה בשנים 1996 ו-1997. תכניות אלו קבעו שבנייה על פיהן תתאפשר רק לאחר הכנת תכניות איחוד וחלוקה והגעה להסכמות בין בעלי קרקעות רבים, באופן המקשה על מימוש התכניות בפועל.

הקליניקה האורבנית
היא גוף אקדמי-מעשי הפועל משנת 2014 במחלקה לגיאוגרפיה בפקולטה למדעי החברה באוניברסיטה העברית במטרה ליצור, לתווך ולהטמיע ידע לקידום עירוניות חברתית בישראל. אנשי הקליניקה מתמחים בנושאים של מדיניות דיוור והתחדשות עירונית.

הקליניקה מובילה קורסים ומחקר יישומי ומלווה פרויקטים ויוזמות, בדגש על שיתוף פעולה בין המגזר הציבורי, החברה האזרחית והמגזר הפרטי במהלכו השותפים נחשפים לידע ונסיון מקומי ובינלאומי, המסייע לגיבוש כלים והמלצות לקידום ערים הוגנות יותר.

סדרת "סיורי שישי"
נועדה ליצור זירת מפגש במהלכה יוכלו משתתפים מגישות שונות להחשף להיבטים חברתיים בתכנון מקומי בירושלים.

2 | אל-אשקרייה: תכנון סטטוטורי של שכונה בבניה לא מוסדרת

תכנית 9713 לאזור אל-אשקרייה שבדרום מערב בית חנינא, המתפרסת על כ-83 דונם, נכנסה לתוקף בשנת 2012. התכנית מסדירה את מעמדה של שכונת מגורים שנבנתה ברובה באופן א-פורמלי בשטח שסומן בתכניות קודמות כשטח נוף פתוח. היוזמה להכנת התכנית הייתה של תושב, בעקבות הריסה חלקית של ביתו, בסיוע שכניו והמנהל הקהילתי. באמצעות שיתוף פעולה בין התושבים התגבש במסגרת התכנית מנגנון ייחודי להקצאת שטחי ציבור.

3 | שיכוני הרופאים והמורים: דוגמה למיזמי בנייה משותפים למגורים

לאחר בנייתו של מכשול הפרדה בשנות האלפיים השכונה הפכה ליעד מבוקש בקרב תושבי ירושלים המזרחית שביקשו להתגורר בצידה הישראלי של המכשול. בשל הביקוש הגובר, מחירי הדיור האמירו. אמצעי להתמודדות עם מחירי הדיור הנוסקים הינו ייזום מתחמי בניה משותפים למגורים על ידי התאגדויות שונות.

4 | מכשול הפרדה: השפעות על תכנון מקומי וחיי היום-יום של תושבי השכונה

מכשול הפרדה הותיר קרקעות פרטיות של תושבים מהשכונה מחוץ לצד הישראלי, והביא לניתוק בין בית חנינא לכפרים הסובבים אותה. גלעין הכפר המקורי, שבו ממוקם בית הקברות של בית חנינא, נותר בצד הפלסטיני של המכשול.

סיורי שישי: בית חנינא

אתגרי הפיתוח של שכונה במזרח העיר

30.3.17

מסלול הסיור

התכנסות: מינהל קהילתי בית חנינא, ליד תחנת רכבת קלה בית חנינא

1 תצפית ארמון המלך: התפתחותה של השכונה לפני ואחרי 1967

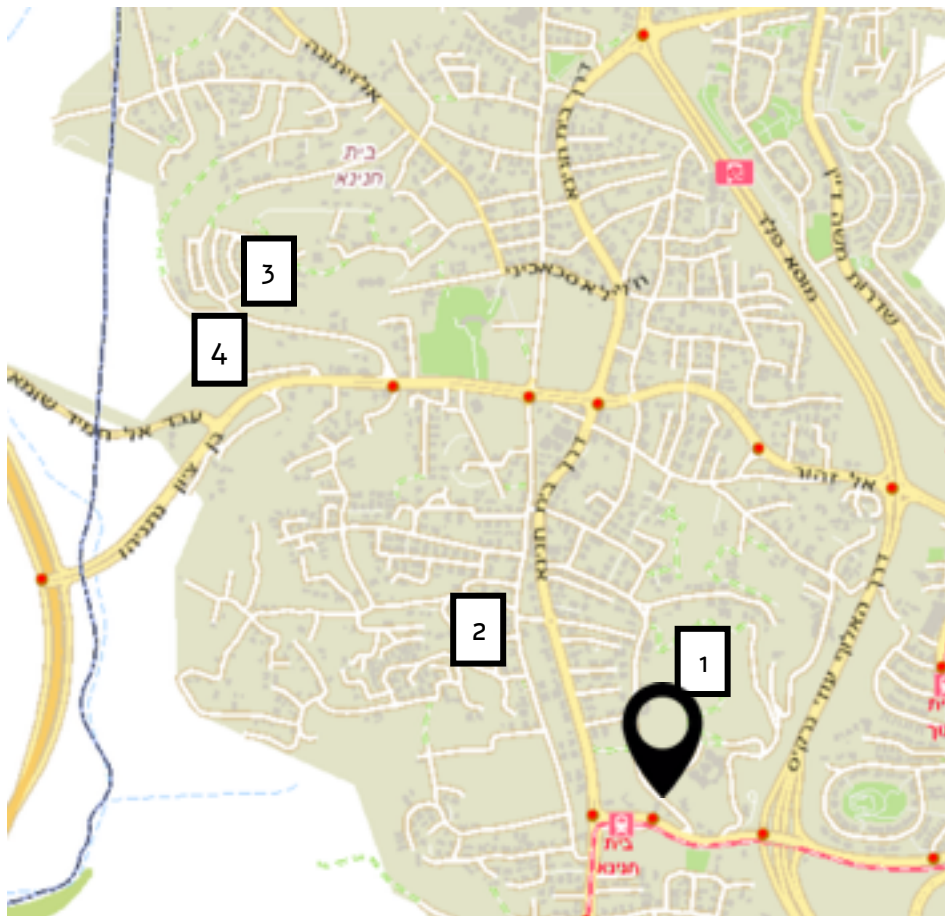
2 אל-אסקרייה: תכנון סטוטורי של שכונה בבניה לא מוסדרת

3 שיכוני הרופאים והמורים: דוגמה למיזמי בנייה משותפים למגורים

4 מכשול ההפרדה: השפעות על תכנון מקומי וחיי היום-יום של תושבי השכונה

לא מוצאים את מקום המפגש? מעוניינים בפרטים נוספים?
רכזת הסיור: אורי שבטמן
052-6123995

בתום המפגש נקיים פיקניק ודיון משותף

לאחר הסיור נבקש לשלוח לנו תמונה ותובנה על מנת להכין חוברת למינהל הקהילתי. לכן, אנחנו ממליצים להביא אמצעי צילום ולתעד סיטואציות ומקומות שתפסו את תשומת לבכם במהלך הסיור.

